

КОНЦЕПЦІЯ ПІДТРИМКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті проведено аналіз принципів організації та розвитку малого підприємництва, побудована концепція підтримки конкурентоспроможності малих підприємств.

The principles of organization and development of small business are analysed analyzed in the article, conception of support of small business competitiveness is built.

Ключові слова: конкурентоспроможність, мале підприємництво, інфраструктура підприємництва.

Вступ. Мале підприємництво є одним із провідних секторів ринкової економіки, сприяє розвитку конкурентоспроможності продукції національної економіки, забезпечує зростання валового внутрішнього продукту, насичує внутрішній товарний ринок, розширює сферу зайнятості населення та сприяє економічному розвитку. Отже, мале підприємництво без сумніву є визначним фактором у забезпеченні конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

При усіх відмінностях у понятійно-сутнісних характеристиках і широкому діапазоні кількісних параметрів сучасне мале підприємництво має цілий ряд загальних рис і загальних ознак у своєму розвитку. Ця спільність базується на основних принципах функціонування малого підприємництва.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Переваги малого бізнесу перед великим (високий рівень спеціалізації, маневреність та мобільність, готовність до інновацій, самостійність та ініціативність, гнучкість, швидка адаптація до постійно мінливої кон'юнктури ринку) не дають підстави вважати, що малі підприємства є безальтернативно конкурентоздатними. На практиці підтримка конкурентоспроможності, як правило, є не тільки складною і трудомісткою, але і стратегічною задачею.

Рішення стратегічних задач знаходиться у площині побудови відповідної концепції. Концепція підтримки конкурентоспроможності малого підприємства повинна, на наш погляд, базуватися на світовому досвіді розвитку малого підприємництва, принципах його діяльності, а також на особливостях економічного середовища, у якому функціонують малі підприємства в Україні. Іншими словами, концепція підтримки конкурентоздатності повинна носити системний характер.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження теоретичних і практичних питань розвитку малого підприємництва та механізмів його підтримки зробили такі вчені: К. Ващенко, З. Варналій, В. Воротін, М. Лапуста, О. Кужель, С. Мочерний, С. Реверчук та ін.

Серед зарубіжних авторів у дослідженні малого підприємництва відзначаються праці Є.Брагіної, Є.Бухвальда, А.Віленського, В.Діярханова, Е.Йорданської, Д.Кузьміна, А.Орлова, М.Рибіної, А.Беррі, М.Леоперота та ін.

Вагомий внесок у розробку питань малого та середнього підприємництва зроблено завдяки фундаментальним доповідям ООН, Європейської комісії, Міжнародної фінансової корпорації, Світового банку.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є аналіз принципів організації та розвитку малого підприємництва, побудова концепції підтримки конкурентоспроможності малих підприємств.

Виклад основного матеріалу. Мале підприємництво у розвинених країнах будується на наступних принципах, кожен з яких можна представити у вигляді самостійної концепції:

1. Виробнича кооперація малих і великих підприємств.
2. Відкритість малого підприємництва.
3. Технологічна адекватність малих і великих підприємств.
4. Ефективність існування малого підприємництва, як самостійної економічної системи.

Виробнича кооперація з великим бізнесом може бути представлена у формі взаємозв'язку трьох елементів, які відображені на рис. 1.

Суть принципу полягає в наступному:

- удосконалення системи господарського права, що робить великий і малий бізнес партнерами, удосконалення нормативно-правової бази з питань підприємницької діяльності, конкурентного законодавства, покращення підприємницького середовища;

- розвиток інфраструктури, що забезпечує єдині комунікативні відносини, створення умов для розвитку підприємництва;

- здійснення політики підтримки малого підприємництва, розвиток пріоритетних галузей економіки, зниження податкового навантаження, підтримка підприємців-початківців, стимулювання інноваційного підприємництва.

Успішний розвиток малого підприємництва в країнах з розвинутою економікою базується на кооперуванні великих та малих підприємств. Корпорації використовують мобільність та гнучкість малих підприємств і можуть частково або повністю перекладати на них ризик від тих чи інших операцій.

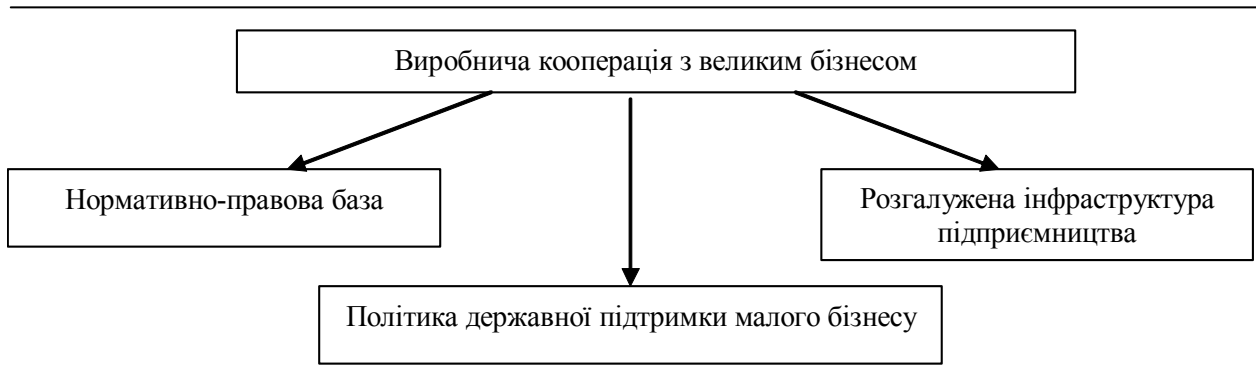

Рис. 1. Концепція виробничої кооперації малих і великих підприємств

До останнього часу велика частина інформації, що стосується малого підприємництва, носила закритий характер, що стримувало розвиток і бізнесу, і підприємств. Тому другий принцип змінює відношення до інформації за рахунок людського фактора, створення клімату ділових відносин, історії бізнесу компанії.

Мале підприємство з тривалою історією не має потреби в закритості, оскільки сама по собі його історія сприяє зростанню іміджу. Цей принцип також можна представити у вигляді самостійної концепції підприємницької відкритості (рис. 2).

Рис. 2. Концепція відкритості малого підприємництва

Принцип технологічної адекватності малих і великих підприємств представляє собою концепцію, яка виражається взаємозв'язком елементів, відображених на рис. 3.

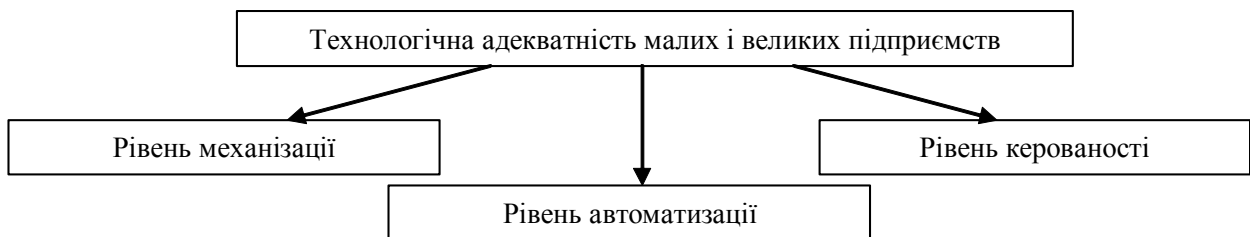

Рис. 3. Концепція технологічної адекватності малих і великих підприємств

Малі підприємства намагаються підтримувати високий рівень механізації, автоматизації, керованості, як і великі підприємства, що підштовхує їх до розвитку.

Принцип ефективності існування також може бути представлений самостійною концепцією.

Принцип полягає в тому, що мале підприємництво шукає свою нішу:

- у спеціалізації;
- у мінімізації витрат;
- через гнучкі технології збутової політики;
- через фінансово-економічні технології.

Концепція підтримки конкурентоздатності базується на основних принципах розвитку малого підприємництва у світовій практиці, на його потенційних перевагах, а також враховує фактори та проблеми, які стримують розвиток малого підприємництва в Україні, що є "вихідними" елементами концепції з позицій її системного відображення (рис. 4.)

"Вихідні" складові концепції являють собою ті елементи, що дозволяють досягти максимального ефекту на ринку, забезпечити конкурентоспроможність малого підприємства. Таких "вихідних" елементів у концепції підтримки конкурентоспроможності, на наш погляд, повинно бути три (рис. 5).

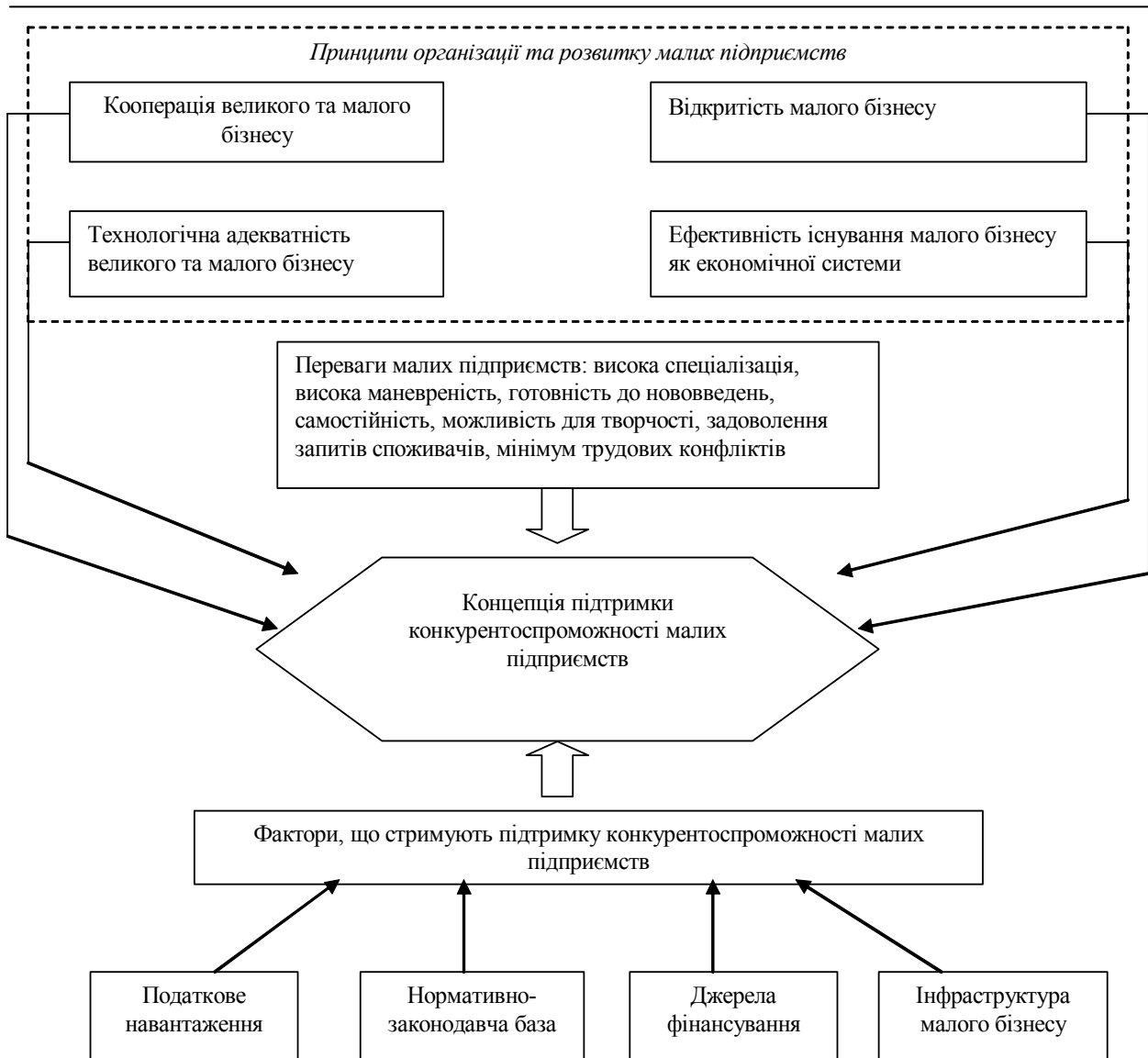

Рис. 4. "Вхідні" елементи концепції підтримки конкурентоспроможності малого підприємництва

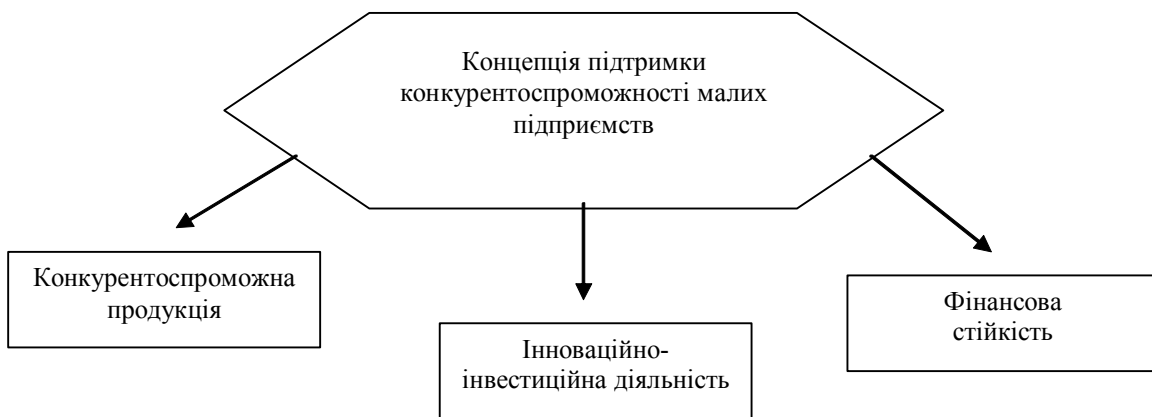

Рис. 5. "Вихідні" елементи концепції підтримки конкурентоспроможності малого підприємництва

Висновки. Сьогодні підтримка малих підприємств є одним з пріоритетів державної політики, однак, зважаючи на сутність проблем, пов'язаних із здійсненням їх господарської діяльності, на сучасному етапі її метою повинно стати забезпечення більшої дієвості програмних задач розвитку цього сектора економіки. Відкритість доступу та легкість започаткування діяльності, а також соціально-психологічні переваги, пов'язані зі специфічністю мотивації до праці, дозволяють говорити про необхідність подальшого розвитку сектору малого підприємництва та його подальшої підтримки з боку держави.

Література

1. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: Національна доповідь / К.О. Ващенко, З.С. Варналій, В.Є. Воротін та ін. – К., Держкомпідприємство, 2008. – 226 с.
2. Солоїд О.В. Механізм підтримки конкурентоспроможності малих підприємств / О.В. Солоїд // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції української економіки: виклики кризи і глобалізації» – К., 2010.

Надійшла 17.10.2011